

# NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj  
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po  
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

## Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:  
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.  
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.  
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka  
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 12.632.

## Ves trud zaman.

Gospodje sam. demokratske stranke se v zadnjem času trudijo, da bi prišli v dobre odnose s slovenskimi radikali ter na ta način mogli prestopiti v radikalno stranko. Mislimo, da bi si gospodje ta neprijeten trud lahko prihranili, ker ni politika tako enostranska, da bi zadostovalo samo prepleskanje strankarske firme, treba je storiti malo več in dokazati, da se za novo firmo krije trdi nov duh, da se ne misli pod novo firmo nadaljevati stare politike.

Ta dokaz je neizogiben in se ga ne more prav nobenemu spregledati. Morali so radičevci dokazati, da je njih preorientacija iskrena in bodo morali to tudi dokazati slovenski samostojni demokrati.

Tega dokaza pa slovenski samostojni demokrati nikakor ne morejo podati, temveč pravijo celo, da se ni nič izpremenilo in da so pravzaprav oni vedno zagovarjali to, kar se je s sporazumom med Hrvatimi in Srbi zgodilo. Da, gredo celo tako daleč, da pripisujejo sebi zaslugo za doseženo pomirjenje v naši notranji politiki. Takšnih spokornjencev pač nihče ne rabi in da jih tudi v interesu naroda ne sme rabiti, so dokazali gospodje sami.

V petek, to je pred tremi dnevi, je se zapisalo »Jutro«, da se Slovenci, v kolikor se politično zavedajo (večina menda spada po »Jutru« med »marvo«. Op. ured.), dele v jugoslovensko orientirane in v separatistični del. In na tej stokrat zastareli, s sporazumom definitivno likvidirani teoriji, zida uvodnikar »Jutra« svoja nadaljna izvajanja.

Leta dolgo se je plašilo jugoslovensko prebivalstvo s separatizmom Hrvatov. Bil je sklenjen sporazum in od vsega strašila ni ostala niti palica, na katero je bilo strašilo postavljeno. In leta dolgo se že straši s separatizmom političnih nasprotnikov samostojne demokratske stranke, toda niti enkrat še ni bil podan za to klevetniško trditev niti najmanjši dokaz. In kako bi tudi mogel biti podan! Saj ni Slovence, ki ne bi vedel, da zagreški slovenski narod nacionalni samomor, če sili proč od Srbov in Hrvatov, če je separatističen. Ni pa naš narod tako nezdrav, da bi se zatekel k samomoru, temveč nas narod hoče živeti in je zato brez izjeme za jugoslovensko misel. Če si pa te ne predstavlja vsak na isti način, pa s tem ni rečeno, da bi bil proti njej. Se manj pa je to rečeno s tem, če odklanja slovenski narod koncepcijo o jugoslovenstvu, kakor so jo s policijo hoteli vsiliti samostojni demokrati. Zakaj izneveriti bi se moral svobodi, kdor bi to koncepcijo sprejel.

Vseskozi napačna je trditev o separatističnih Slovencih in narodu ni prizadejala drugo ko gorje. In s to trditvijo stopajo samostojni demokrati znova na dan in z njo si upajo nastopiti po sklenjenemu sporazumu! Kaj v resnici mislijo, da boče naš narod še enkrat preživljati nesrečno dobo separatistične gonje!

Nepoboljšljivi so ostali naši samostojni demokrati in zato je tudi njih političen položaj nepoboljšljiv. In zaman vse nade na vstop v radikalno stranko. Pa tudi, če bi bili sprejeti, kaj mislijo, da bi potem zopet oni zajahali konja? Kaj mislijo, da je sporazum fraza in da je ostalo še pri starem?

Silno se motijo, če to mislijo. Nastala je nova doba in narod stopa na plan in besedo more imeti le tisti, ki ima zaupanje naroda. Tega si pridobite, če je vaša politika kaj vredna, s prepleskanjem firme pa si ne boste pomagali.

Zaman ves trud, ker stare teorije je nova doba vrgla v ropotarnico. Samostoj-

## Sijajen odmev zagrebških svečanosti v Beogradu.

Beograd, 18. avgusta. Vsi politični krogi pričakujejo z izrednim zanimanjem drugi prihod St. Radića. St. Radić prispe v Beograd v sredo zjutraj v spremstvu ministra agrarne reforme g. Pavla Radića. Najdalje do četrtka bodo vsi naši delegati zbrani v Beogradu razen Milutina Jovanovića, našega poslanika v Bernu, ki ne bo prisostvoval sestanku naše delegacije in ne bo zapustil Berna. Tako bo zunanji minister dr. Ninčić konferiral s Stjepanom Radićem, dr. Lazo Markovićem in Vaso Jovanovićem. O samem delu naše delegacije se ne dajejo v zunanjem ministristvu nobena pojasnila. Rezerviranost je popolna.

Dr. Ninčić je včeraj zjutraj prispel iz Zagreba v Beograd, popoldne pa dr. Krajač. Oba ministra sta ponovno izrazila svojo največjo radost nad svečanostmi v Zagrebu. Danes dopoldne pričakujejo povratka ministrov dr. Superine in dr. Nikića. Od poslancev HSS se nahaja v Beogradu le Rude Bačinić, ki kot klubov tajnik vodi tekoče posle.

## V vladi vlada popolno soglasje.

Sarajevo, 18. avgusta. Minister za izenačenje zakonov dr. Srškić je izjavil novinarjem, da je narod povsod pozdravil sporazum z največjim navdušenjem. Zagrebška proslava se smatra kot skupna proslava celega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato ne more biti glede zagrebške proslave nobenih deljenih mnenj, kajti s čimer se ponašajo Srbi, s tem se ponašajo tudi Hrvati in obratno. Glede odnosa v vladi je dejal, da vlada v vseh vprašanjih popolno soglasje. Ako pride do kakih sprememb, bodo te rezultat popolnega sporazuma. Pri vsem tem se bo gledalo le na korist države in naroda.

### ZAKAJ JE BILA ODLOŽENA AMNESTIJA.

Zagreb, 18. avgusta. Amnestija za vojne krivice, ki se je pričakovala na dan sokolskega zleta, se ni mogla izvesti, ker je potreben za njo sklep plenuma ministrskega sveta. Amnestija se bo izvršila, čim se sestane v Beogradu ministrski svet.

### ST. RADIĆ ODPOTUJE JUTRI V BEOGRAD.

Zagreb, 18. avgusta. Predsednik HSS Stjepan Radić odpotuje jutri zvečer v spremstvu ministra agrarne reforme Pavla Radića v Beograd. Prisostvoval bo z ostalimi našimi delegati konferenci z dr. Ninčićem.

### MAKSIMOVIĆ ODPOTOVAL K PAŠIČU.

Zagreb, 18. avgusta. Sinoči je odpotoval notranji minister Boža Maksimović v Karlove Vari, kjer bo posetil ministrskega predsednika Pašića.

### VUKIČEVIĆ ZA NOVINARSKI PENZIJSKI FOND.

Beograd, 18. avgusta. Prosvetni minister Velja Vukičević je izjavil novinarjem, da je zvišal v svojem proračunu podporo za novinarski penzijski fond od letnih 25.000 Din na 250.000 Din.

ni demokrati pa so ostali zvesti svojim starijam teorijam in zato z njimi vred — v ropotarnici.

Sicer pa se v Beogradu še vedno povdarja veliko zadovoljstvo glede zagrebških svečanosti. Neprestano se naglašja, da so te svečanosti spontani izraz želje naroda za sporazum. V Beogradu je bilo vse navdušeno sprejeto. Vsi so mnenja, da se danes nahajamo stvarno na najboljšem potu zaščite državnih in narodnih interesov. Beograjski gosti, ki so se včeraj vrnili s proslave v Beograd, so odnesli s seboj najlepše vtise, da so bili zagrebški dogodki pravi in resnični izraz mišljenja in razpoloženja vsega naroda.

Radi odsotnosti skoro vseh ministrov in vplivnih političnih oseb vseh strank, je vladalo včeraj v beograjskem političnem življenju popolno mrtvilo. Prav tako tudi danes ni pričakovati nobenih važnih dogodkov. Jutri prispe v Beograd Stjepan Radić in večina ministrov. Zato pričakujejo interesantnih političnih dogodkov.

### Uredba v korist novinarjem bo izdana v kratkem.

Glede zakona o novinarjih je Srškić izjavil, da bo takoj po povratku v Beograd izdelal sporazumno z ministrom socialne politike uredbo po zakonskem pooblaščenju. Uredba bo slična oni, ki jo je sprejela avstrijska republika in bo predvidevala tudi zavarovanje novinarjev. Podrobno mu stvar še ni znana, ker še ni zbral potrebnih podatkov. Novinarji morejo biti prepričani, da se jim bo šlo povsod na roko. V interesu naroda in družbe je, da ima dobre novinarje. To pa je možno samo tedaj, ako so novinarji popolnoma zavarovani.

### NOVI TURŠKI POSLANIK O JUGOSLOVENSKO-TURŠKIH ODOŠAJEV.

Beograd, 18. avgusta. Novi diplomatski zastopnik Turčije v Beogradu je odpotoval iz Carigrada v Beograd. Pred svojim odhodom je podal sledečo izjavo: Kakor znano, Jugoslavija ni hotela podpisati Lausanske mirovne pogodbe in tudi ni hotela priznati dela otomanskega dolga, ki odpada na njo. Zahteva pa, da se to vprašanje naknadno reši. Ker so pogajanja med bolgarsko in angorsko vlado končana, prihajajo na vrsto pogajanja z Jugoslavijo. Za ta pogajanja bo določen poseben delegat.

Novi turški zastopnik je označil netočne vesti nekih listov, da Jugoslavija hiti z repatrijacijo muslimanov. Turška vlada je izjavila, da sprejme muslimansko prebivalstvo iz Srbije, vendar mora dobiti potrebna sredstva, da bi jih mogla vzdrževati. Vlada bi morala dati zemljo, katero bi naseljenci odplačevali. Ko prispe Izmed beg v Beograd, bo dose-danji vice konzul v Beogradu Tahir Lufti beg odpotoval v Albanijo.

### MUSLIMANI NAČELNO ZA SPO-RAZUM.

Sarajevo, 18. avgusta. Posl. J. M. O. Hadžihadić je izjavil, da muslimanska organizacija s simpatijami gleda na sporazum Srbov in Hrvatov, toda nima dovolj vere, da bi radikali ali radičevci resno mislili izvajati sporazum. Radi tega muslimanska organizacija ne more iskreno sodelovati na tem sporazumu.

## Beneš pri Pašiću.

Praga, 18. avgusta. V soboto je prispel v Karlove Vari dr. Beneš in konferiral z ministrskim predsednikom Pašićem. Konferenca je trajala več ur. Govori se, da je tudi predsednik Masaryk prisostvoval tej konferenci.

### VELIKI MANEVRI RDEČE ARMADE OB RUMUNSKO-POLJSKI MEJI.

Beograd, 18. avgusta. Po vesteh iz Bukarešte so se ob rumunski in poljski meji že pričeli veliki ruski manevri. Na teh manevrih sodeluje nad pol milijona vojakov; drugi krogi pa smatrajo, da število ni mnogo manjše od štirih milijonov. Manevri pomenijo demonstracijo proti Poljski in Rumunski. Nikdar dosedaj se še niso vršili tako veliki manevri.

### CANKOV SE ZDI SEBI PRELIBERALEN!

Sofija, 18. avgusta. Predsednik bolgarske vlade Cankov je dal novinarjem sledečo izjavo: Noben razumen človek ne vidi nobene koristi v spremembi sedanjega režima na Bolgarskem. Bolgarski listi, celo oni, ki podpirajo današnji režim, zahtevajo spremembo vlade, odnosno spremembo oseb. Oni ne zahtevajo te spremembe radi tega, ker sedanji režim ne velja, temveč zato, ker se jim zdi preveč liberalen. Cankov je prepričan, da do spremembe vlade sedaj ne bo prišlo, ali da se bodo kasneje polagoma vršile spremembe v vladi.

### GRŠKI POSLANIK ODŠEL IZ BEOGRADA.

Beograd, 18. avgusta. Kakor znano, je grški poslanik v Beogradu Zamados zapustil svoje službeno mesto in se ne vrne več. V Ateni še vedno fungira kot naš poslanik g. Panta Gavrilović, ki vrši začasno funkcijo ministra dvora. Meseca septembra se povrne bivši minister dvora Janković v Beograd in bo Panta Gavrilović prevzel svojo funkcijo v Ateni.

### PRED ZAKLJUČKOM TRGOVINSKIH POGAJANJ Z AVSTRIJO.

Beograd, 18. avgusta. Trgovinska pogajanja z Avstrijo bodo končana 19. t. m. Naša delegacija se nato vrne v Beograd.

### SUŠAŠKI DEMOKRATI ZA HSS.

Sušak, 18. avgusta. Grupa Davidovičevih demokratov ki se zbira okoli »Novoga lista«, s Tomljenovićem načelu je na nedeljski konferenci sklenila, da vstopi v vrste HSS in da tam nadaljuje na narodnem sporazumu in seljaški demokraciji. Sušaški »Novi list« je že začel pisati v tem duhu.

### STARE DIJASKE ŠTIPENDIJE SE BODO REVIDIRALE.

Beograd, 18. avgusta. V ministristvu prosvete so pričeli razpravljati o novih štipendijah. Število štipendij bo omejeno in zmanjšano. Minister je sklenil, da vse preje izdane štipendije ponovno revidira in da število starih štipendij kolikor mogoče reducira. Na ta način bo mogoče, da odide čim večje število novih štipendistov v inozemstvo.

### DELO FINANČNEGA ODBORA.

Beograd, 18. avgusta. Finančni odbor prične s svojim delom čim se vrne finančni minister dr. Stojadinović iz Črne gore.

## Brez nepotrebnih posredovalcev.

Zmaga! To je najtočnejša označba zagrebskih slavnostnih dni. Ni še videl Zagreb takih manifestacij, kakor so se odigrale v soboto ob kraljevem prihodu. Samo en prizor iz množice drugih. Nad zletiščem divja nevihta. Pred glavno tribuno se zamaše kanali, da stopi voda 15 centimetrov visoko. Dame v elegantnih oblekah premočene do kože, uničeni čevlji, dež lije in nevihta divja, toda ljudje stoje pred tribuno in kličejo kralju in ne čutijo neurja. More se ponašati naš kralj, da kamor pride, povsod je predmet nad vse iskrenih ovacij. Toda Zagreb je prekosil vse in beograjski novinarji, ki so videli vse sprejeme kralja so to priznali. Prav je imel Stjepan Radić, ko je v zaključnem govoru po odhodu kralja dejal, da je bila v gotovemu oziru tudi nevihta dobra. Zakaj tedaj je bilo neovrgljivo dokumentirano, da so ovacije iskrene, da ni nič narejenega, da je patriotizem Hrvatov vzvišen nad vsakim sumom.

In ni še dolgo tega, ko so postavljali nekateri bariere med kralja in hrvatski narod, ko so govorili, da morejo samo oni zajamčiti red na Hrvatskem. V soboto so bile te bariere poteptane za vselej, v soboto se tisti, ki so jih nekoč postavljali niti oglašati niso smeli in brez njih je sloga Hrvatov in Srbov doživela praznik, kakor ga ni sanjal niti najbolj optimističen patriot. Jasno je bilo dokazano, da narod ne voli nobenih posrednikov in da govori najbolj iskreno ravno tedaj, kadar govori on sam naravnost in brez posrednikov svojemu kralju.

Ze v večerjanih številkah smo povdarili, da so bili zagrebski slavnostni dnevi velikanska zmaga misli sporazuma. Odmev, ki prihaja iz Beograda na zagrebske dogodke potrjuje to še v jasnejši meri. Vsi vodilni beograjski listi pišejo z največjim navdušenjem o zagrebskih dnevih in »Politika« naslavlja svoje štiri strani dolgo poročilo naravnost kot »Triumf ideje narodnega sporazuma« ter pravi, da je Zagreb v osebi N. V. kralja in kraljeve vlade na najbolj navdušen način pozdravil sporazum Hrvatov in Srbov.

Odmev Beograda je sijajen in to bo znova povečalo dobro voljo Zagreba in tako se sporazum vedno bolj in bolj utrjuje. Rešeni smo s tem političnih intrig in prepričani v neovirano se more iti na pot državne konsolidacije. Ne bo to v enem dnevu dokončano in ne bomo že jutri dosegli vse, kar želimo in kar neobhodno rabimo, toda prišlo se je resno delo, kar so odgali oni sitneži, ki so s svojim posredovanjem bili le v oviro. Brat

ne govori z bratom preko advokata in ta nemoralen pojav je v Jugoslaviji končno vendarle odpravljen.

Posredniki so odigrali in zato so besni. Ko so zveneli mogočni akordi manifestacij hrvatsko-srbske skupnosti, je ostala njih jeza in njih kritika še neopažena. Toda že so na delu, da zmanjšajo sijaj zagrebskih manifestacij, že skušajo pokvariti splošno navdušenje. Danes, ko je še utis mogočnih manifestacij svež, je seveda njih kritika še rahla in skoraj dobrohotna. Tudi oni pozdravljajo zagrebski zlet, toda moti jih, ker ni prisostvovala zagrebskim dnevom vsa Jugoslavija. Pospravite s svojo hinavščino! Zakaj, kdo pa je kriv, da ni bila zbrana vsa Jugoslavija, ko je hrvatski narod proslavil tisočletnico svojega kraljestva, slavnega dne za ves jugoslovanski narod? Ali niso bili krivi samo tisti, ki so postavljali bariere ne samo med hrvatski narod in kralja, temveč tudi med Hrvate in Srbe? Ali niso to zakrčili tisti, ki so imenu ujedinenja šli med narod z batinami, ki so ga hoteli z bičem privedi ljubezni?

Ti in samo ti so krivi, da ni vsa Jugoslavija bila v soboto v Zagrebu, ti so krivi, da bi iz bariere, ki je ločila Hrvate in Srbe, skoraj postal nepremostljiv prepad na večno škodo naše Jugoslavije. V soboto so bile vse te njihove bariere porušene, s sporazumom pa je bil zgrajen trd most med Hrvati in Srbi. Široka narava naroda se je prebudila, padla mu je mrena z oči in spoznal je, da je jugoslovenska misel njegova misel in spoznal je tudi svoje posrednike. Ne jugoslovenska misel, ne ujedinenje, ampak tisti, ki so špekulirali s to idejo, ti so bili krivi njegovega trpljenja. In zato se jih je narod rešil in sporazum je bil ustvarjen.

Definitiven poraz posrednikov in tudi njih največje intrige jim ne bodo pomagale. Naj se norčujejo, da so bili v Zagrebu zastopniki vlade oni ministri, ki so svojačasno nastopali proti Radiću, naj se norčujejo, da je St. Radić poljubil tudi Pavla Radića. Vse te intrige so tako malenkostne, da utonejo v morju narodnega navdušenja in da bodo padle nazaj samo na njih očete, ker bo narod videl, da jim tudi njegova najsvetejša čustva niso sveta.

Konec je dobe intrigantstva, nastopila je doba narodne širokogrudnosti, prišel je čas nemotenega dela, ker odigrali so posredniki, ovira narodnemu sporazumu.

## Dunajsko pismo.

Ogrski agrarci in industrijalci v boju za pogodbo z Avstrijo. — Še en podjeten goriški Slovenec na Dunaju. — Razno.

Na Dunaju, 15. avg. 1925.

Zadnjič sem omenil težave, ki so nastale v pogajanjih za trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Ogrsko. Pogajanja so bila kar prekinjena in že je grozil obojestranski bojkot: od strani Avstrije proti uvozu sadja, sočivja, živine itd. iz Ogrske; nasprotno pa proti uvozu industrijskih izdelkov. Izrazil sem željo, da bi jugoslovanska vlada la položaj izkoristila.

Čitam v tukajšnjih listih, da ima vaša vlada najboljši namen pospešiti uveljavljenje pred tednom dovršene pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo in pospešiti izvoz v Avstrijo tudi z znižanimi tovarnimi tarifi. Izborni! Da bi le hitro dosegli tak uspeh v pametni trgovski politiki! — Znižani tovarni tarifi ne povzročijo železniški upravi niti najmanjše škode, kajti povečani izvoz bo dalja železnica več dohodkov skoro ob isti režiji. »Manjši dobiček, a gost!« je pravilo pravega trgovca. »Velik dobiček, čeprav redek!« je nezdrava špekulacija, ki ne more nikakor postati pravilo, ker ne vzdrži tekme s prvimi. Državne blagajne torej ne bodo oškodovane, a v državo pride za večje množine izvoza veliko več denarja, trgovska bilanca bo toliko bolj aktivna, kar je za celoto velik dobiček. Dinar se toliko bolj uvrsti na mednarodnem trgu.

Čital sem tudi, da je Avstrija močno znižala carino na — sadje. Kako daleč gre to znižanje, ne vem. Doslej znaša carina 5 zlatih kron na 100 kg. Ker računajo zlato krono po 14.000 papirnatih, znaša carina na vsak kilogram celih 720 K. Poleg skoro enako visoke tovarnine (za brzovozne pošiljke manjših količin še mnogo več!) je torej taka carina na sadje naravnost uničujoč zadržek za izvoz sadja v Avstrijo, kajti ogrska konkurenca je prevelika. Tako n. pr. se prodaja ogrska boljša čebula (makao) ceneje na drobno, nego bi prišla štajerska do Dunaja na debelo.

Ogrski agrarci, umevno, so pričeli naravnost strastno agitacijo za obnovitev trgovskih pogajanj z Avstrijo. Njihovo časopisje bere hude levite domačim industrijalcem, ki hočejo delati večje dobičke na račun ogrskega poljedelca in živinorejca. V vodilnem svojem glasilu so izjavili, da ne bo za državo nikake škode, ako tudi propade taka industrija, ki ne more vzdržati konkurence sosednje Avstrije, pač pa bo katastrofa, ako propade kmet. Industrijalci naj se potrudijo, da bo njihova produkcija cenejša, zadovoljiti se morajo s skromnejšimi dobički, a ne izmagozavati domačega konzumenta s pomočjo zaščitnih carin.

Boj agrarcev za obnovitev pogajanj je zelo rezek in zdi se, da bo uspešen. Pomagajo jim avstrijski industrijalci, ki zahtevajo, da Ogrski pri 32 izdelkih zniža uvozno carino. Zelo verjetno je, da pride do novih pogajanj. Toda nasprotja obeh stališč so tako velika, da bo težko najti podlago za kompromis.

Tu treba, da jugoslovanska vlada res napne vse sile in čim prej uveljavi pogodbo z Avstrijo. — Vihar je ušlel na Češkem letošnji pridelek sadja, ki je običajno prihajalo na dunajski trg. Ker torej odpade letos tudi ta uvoz v Avstrijo, se kaže toliko ugodnejša perspektiva uvoza iz Jugoslavije! Toda čas prihaja, izvoz češpelj je že v teku, pohitite!

V predzadnjem pismu sem omenil goriškega Slovenca g. Katnika, ki je ustanovil na Dunaju potniški in turistični biro. Svoje prostore ima poleg znanega »Wiener Verkehrs« na Kärntnerici nasproti operi, torej na enem najlepših prostorov na Dunaju. — Čujem, da je s počelkom zadovoljen, vsaj kar se dela tiče, ki ga ima dovolj. — Rojaki, ki prihajate na Dunaj, zglasite se pred odhodom pri Katniku, ki vam pošteže z listki za vsako vožnjo. S tem podprete naše podjetje v tujini, ki bo veliko koristilo domovini.

Drugi goriški Slovenec — g. Albert Bizjak iz Dornberga — je pred dobrih mesecem kupil kavarno Mariahof na začetku Margarethenasse št. 7, tri minute od opere. V istem kompleksu hiš je znan Hotel Stadt Triest in tam blizu sta še dva hotela, kjer naši ljudje radi stanujejo. — Kavarna je prav lepa; tudi bar je tam za tiste, kdor hoče več zapraviti... Na jesen naroči tudi slovenske liste, ako bo kaj stalnih gostov, ki bi na nje reflektirali. V polsuterenu ima še enako velik prostor, kjer namestila na jesen odpreti restavracijo z goriško in deloma laško kuhinjo, kjer bodo mogli tudi naši študenti po ceni, dobro in zadostno jesti: naše goriške stripe, pa guljaš s polento, znane »minestre« itd. Mesna jedila neobogatna; vsak gost bo vedel, da more naročiti po volji brezmesne obede in večerje. Rojaki, ki prihajate na Dunaj, spomnite se tudi podjetja g. Bizjaka!

Dunaj je letošnje poletje tako poln tujcev, kakor že dolgo ne. Največ je Amerikancev, ki so zasedli vse luksuzne Ringhotele. Za njimi naštevajo statistika po vrsti: Nemci iz rajha, Čehe, Rumunce, Grke, Angleže, Francoze in Turke. — Jugoslovani so tako malo, da jih statistika niti ni omenila.

Borba za znižanje cene kruha se nadaljuje z veliko rezkostjo. Prednjači »Abend«, ki vodi točno kontrolo nad cenami žita in moke po eni strani, po drugi pa troške v pekarnah. Posebno ima na piki velikanski tovarni »Anker« in »Hammer«. V enem tednu se pripravila že drugo znižanje cene. Kljub neurju v raznih deželah cena žitu stalno pada. Znamenja kažejo, da bodo cene še padale. To bodi pred oči žitnim mogotcem v Jugoslaviji.

Dunajsko mesto zida stanovanjske hiše v tolikem obsegu kakor nobeno drugo mesto na svetu. Veliko je že število ogromnih hiš, zidanih po najmodernejših zahtevah. Ena hiša je tako velika, da ima 16 vhodov. Notri so dvorišča z drevesi, igrišča, prostori za shajanje ali slabem vremenu. Vsako stanovanje, čeprav le kuhinja in ena soba, ima kopalnico. Vsako leto naraste tako nekaj tisoč stanovanj, a do konca leta bo dogotovljenih še do 5000. — Poleg tega občina pospešuje takozvane »naselbine« ob periferiji mesta, kjer ljudje dobe zastojni stavbišče, cenen material itd., in sami si postavljajo najprej kolibe, iz katerih nastajajo po načrtih stavbne urada lične hišice. V Wagramu ob Donavi je na ta način nastalo že mal, lepo mestce. — Te dunajske »Siedlungen« hodijo proučevati ljudje celega sveta. — Finančni sistem Breitnerjev se je obnesel. On pridno jemlje tam, kjer je kaj vzeti in — dela, ustvarja, gradi, popravlja... A. G.

## K francoskemu socialističnemu kongresu.

Od 15. do 18. avgusta zboruje v Parizu izredni kongres socialistične stranke, da izglasuje odločitev o sledečih vprašanjih: 1. Slučaj poslanca Varenne-a (ki je sprejel mesto guvernerja Indokine). — 2. Poročilo o političnem položaju ter delovanju socialističnega poslanskega kluba. — 3. Dnevni red mednarodnega socialističnega kongresa v Marseju z njegovimi programatičnimi točkami: mednarodna politika miru, življenjski predpogoji delavcev, stavbni položaj in osemurnik.

Skoraj brez vsakega dvoma je, da bo kongres z veliko večino obsodil poslanca Varenne-a, ker je sprejel mesto guvernerja v Indokini. Socialisti vidijo v tem imenovanju poizkus vlade, da razbije socialistične vrste in zato bodo tem ostreje nastopili proti Varenne-ju. Varenne je star socialnodemokratski delavec in se je aktivno udeleževal njegovega dela že 25 let. Poslanec je že nepretrgoma 20 let in je zlasti slovel kot kulturni politik. Bil je vedno nekoliko desno orientiran in ni svojih posebnih nazorov nikdar prikrival. Toda vsem sklepom stranke se je dosledno pokoraval in bil discipliniran strankar. Zato je tembolj presenetilo, da je sprejel Varenne mesto indokinskega guvernerja. Socialisti vidijo v tem imenovanju poizkus razbitve stranke in zato je gotovo, da bo kongres Varenne-a obsodil.

S tem pa se bo kongres tudi že dotaknil najvažnejše točke: stališča socialistov do vlade. Večina socialistov je brez dvoma odločno proti sedanjim vladam g. Painlevé-ja. Herriot je še užival simpatije socialistov in zato so ga ti lojalno podpirali. Proti Painlevé-ju pa je

skoraj vsa socialistična stranka. Je sicer nekaj poslancev, kakor Renaudel in Vincent Auriol, ki zahtevajo, da vodi stranka pozitivno politiko, to je da vstopi v vlado in prepreči, da bi se obnovil meščanski blok. Toda njih argumenti nimajo v socialističnih vrstah pravega odmeva.

Tem manj pa je misliti, da bi osvojili to stališče kongres, ker v zadnjem času socialistična stranka krepko narašča. Predvojna Francija je nudila Francozom toliko političnih svobod, da je bil francoski delavec mnenja, da popolnoma zadostuje, če ob volitvah glasuje za socialiste. Članstvo socialistične stranke je bilo vsled tega maloštevilno.

Vojna je seveda silo vlade povečala in svobode so ostale zmanjšane tudi po vojni. To je oni vzrok, da je spoznal delavec potrebo, da se politično organizira in da ne zadostuje samo ob volitvah glasovati za socialističnega kandidata. Padanje franka in s tem zvezana draginja je zanesla socialistično misel tudi med malomeščanske sloje. Število uradnikov je v socialističnih organizacijah vedno večje in v tem oziru je najbolj značilen pristop 78.000 učiteljev k amsterdamski socialistični organizaciji. Tudi bančni uradniki, kakor dokazuje njih stavka, so sprejeli socialistično orientacijo. Če bi se socialistična stranka odločila za vlado prijazno politiko, potem bi zaigrala vse simpatije in zato je sigurno, da bo kongres odklonil vsako podporo vladi.

Ostala vprašanja so manj važna in se tičejo le splošno socialističnih zahtev. In v tem zmislu jih bo kongres tudi rešil.

## Politične vesti.

### IZJAVA ST. RADIĆA.

Stefan Radić je sprejel nekaj novinarjev in jim dal daljšo izjavo, v kateri je naglašal, da je sedanja politična situacija definitivna. Državna in narodna politika ni noben poskus; poskus je bil samo za vlado Davidovića. Sporazum pomeni nekaj več. Sprejel je da narod in vlada ga bo izvedla.

Naglasiti je treba zlasti tri stvari: 1. Da je prvi političen faktor, t. j. Srbi in Hrvati za sporazum; 2. da je prav tako parlament za sporazum in 3. da je tudi drugi ustavni faktor v celoti za sporazum. Vlada bo lahko izvedla revizijo ustave, ako bo hotela, ker ima dvetretjinsko večino v parlamentu. Dvo-glavi zmag in orel sta ujedinenja.

Kralj je borec za sporazum, mnogo imamo zahvaliti kralju in Pašiću. Dr. Trumbić je vedel za vse ono, kar sem jaz delal. Bil je navzoč tudi takrat, ko sem pisal pismo Pašiću. Ni bil samo obveščen o tem, marveč je sam sodeloval. Na koncu je St. Radić izjavil, da se radi svečanosti v Zagrebu ni treba buniti, ker to ne znači nobenega tekmovalstva.

St. Radić je tudi izjavil, da bo odpotoval v Beograd, kjer bo posetil vodilne politike, med njimi tudi Aco Stanojevića, ki je mnogo storil za sporazum. Nato bo šel v Ženevo, kot delegat. Radić tega bo v prihodnje zelo rezerviran in ne bo mnogo govoril.

Konferenca demokratske stranke v Zagrebu. V nedeljo je prispel v Zagreb g. Ljuba Davidović v spremstvu Voje Marinkovića, Šumenkovića, Grola in še nekoliko narodnih poslancev, da prisostvujejo konferenci delegatov demokratske stranke iz Hrvatske. V nedeljo dopoldne se je vršila v tajništvu predkonferenca, kateri so prisostvovali poleg omenjenih delegatov tudi člani glavnega odbora, dalje predstavniki oblastnih organizacij, med njimi tudi dr. Andjelinić. Na predkonferenci so zastopniki oblastnih organizacij poročali o situaciji stranke v provinci. Specijalno so razpravljali o izstopu g. Tomljenovića. To pomeni za stranko veliko izgubo, ker je tudi sušaški »Novi list« prenehal biti strankino glasilo. — Popoldne ob 18. se je konferenca nadaljevala v hotelu Esplanade. Predsedoval je g. Pavelić, predsednik glavnega odbora za Hrvatsko in Slavonijo. Po kratkem pozdravnem govoru je podal besedo g. Davidović, ki se v daljšem govoru dotaknil politične situacije in dejal, da demokratska stranka nikdar ni bila proti sporazumu, marveč edino proti metodam in načinu, kakor je bil ta sporazum sklenjen. V tem smislu se mora tolačiti njegov govor v parlamentu in proglaš demokratske stranke. Demokratska stranka ima vršiti važno nalogo. On vidi sedaj zbiranje Srbov na eni strani in Hrvatov na drugi strani. Demokratska stranka je proti plemenskemu opredeljevanju in zbira v svoji sredini vse Srbe, Hrvate in Slovence. G. Davidović omenja težak položaj stranke, ki se je, dokler so bili radićevci v zaporu, eksponirala v smeri sporazuma. Zato očita radićevcem, da so jih zapustili in šli na svojo stran. Za Davidovićem je govoril Šumenković, ki je poročal o položaju stranke in o njenem daljnjem delu. Govorili so še zastopniki sušaške organizacije in dr. Andjelinić. G. Davidović potuje na Sušak, kjer bo imel konferenco s politiki demokratske stranke. S Sušaka potujejo vsi v Dalmacijo, kjer bodo v vseh važnejših mestih prirejali sestanke in konference.

Konferenca HSS iz Bosne in Dalmacije. Včeraj se je vršila v zgradbi seljaškega doma konferenca delegatov HSS iz Dalmacije, Bosne in Hercegovine. Konferenci je prisostvoval tudi Stjepan Radić. Na konferenci so razpravljali v prvi vrsti o agrarni reformi ter o drugih ekonomskih in socialnih vprašanjih Dalmacije in Bosne. G. Radić je imel daljši govor in je obvestil delegate, da bosta Predavci in Košutić v kratkem odpotovala v Dalmacijo, da tam na licu mesta proučita gospodarske razmere. Stranka bo delala na tem, da prizadetim krajem odpomore.

Ubila laž. V vsemu so govorili po Beogradu samostojni demokrati in drugi njim slični nezadovoljnejši, kako zapuša narod Radića, kako tone njegova zvezda. Zagrebški

dnevi so razbili to laž tako temeljito, da je nemogoče tisti, ki bi jo ponovili. Dobro je, ker vsako intrigiranje v tej smeri je za vedno onemogočeno.

In kaj bo s Pribeševićem? Tako je vprašal neki kmet Pavla Radića, ko se je pogovarjal v Seljačkem domu s kmeti. Pavle Radić je odgovoril: »Ničesar, njega treba ignorirati, kakor da ga ni. O njem ni treba niti govoriti!« Mislimo, da ni hujše usode, ki more zadeti politika, kakor je pozabljenje. In ta usoda je zadela samostojne demokrate in ves narod pravi, da po pravici.

Maksimović je dejal o kraljevem sprejemu v Zagrebu: »Izredno sem zadovoljen, da vidim tako lepo navdušenje in improviziran sprejem, ki je kljub temu tako sijajno uspel. Ta sprejem je improviziran, ker se je komaj včeraj izvedelo, da pride tudi kralj v Zagreb. To je liha manifestacija v prilog današnjemu stanju in dobro bi bilo, da bi se tudi na drugih krajih delalo na tem razpoloženju. Od tega morejo biti samo koristi.«

Stjepan Radić je dejal o svoji misli v Zvezi narodov: Ravno sedaj sem se pogovarjal z g. Ninčevićem. Mislim, da odidem v terek zvečer ali v sredo dopoldne v Beograd. Dopravi mišlim neke svoje stvari in nato bomo imeli mi delegati za sejo Zveze narodov v četrtak ali petek sejo. Takoj po konferenci odidem na Bled, da poročam kralju. Mislim, da bo Pašić, ko prične zasedanje Zveze narodov, že v Eviaux de Bains. Tam ga obiščem, da poročam tudi njemu. Verujte, da bo šlo vse gladko in v redu. Treba je, da nastopimo v jeseni enotno z vso silo in pametjo.

Celokupna beograjska javnost se zelo zanima za pisavo grškega tiska, ki je znašel pepetuum mobile za rešitev solunskega vprašanja, naj se solunsko mesto internacionalizira in tako postane svobodno mesto. Te vesti so iznenadili vse, ker je pri internacionalizaciji neposredno zainteresirana Grčija, ki hoče Solun pridobiti zase. Beograjski politični krogi še niso formirali svojega stališča, vendar smatrajo, da je dobro, da moremo izkoristiti svojo luko.

Kongres novinarjev Male antante. V nedeljo jutraj so prispeli novinarji Male antante v Sinajo, kjer so bili slovesno sprejeti in burno pozdravljeni. Včeraj se je vršila konferenca po določenem programu. Vsi delegati so posetili grob Tace Jonesca in položili venec. Nato so bili sprejeti od Duce. Bili so povabljeni na banket. Princ Karol se je zelo zanimal za razmere v Jugoslaviji.

Antisemitizem na Rumunskem. V sled neprestane protizidovske agitacije je bil podprefekt v Fohšani prisiljen, da proglasi nad mestom in okrajem Fohšani izjemno stanje. Agitacija proti židom je zavzela že tak obseg, da ni bilo židovsko prebivalstvo več varno življenja. Židje so začeli prirejati procesije, da jih reši Bog pred pogromom. Vodja protizidovskega hujkanja je znani Kodreanu, ki je bil oproščen kljub temu, da je bilo nad vse jasno dokazano, da je umoril prefekta v Pesoy. Sedaj so ti protizidovski hujkači hoteli prirediti velik krst vseh židov, ki so prestopili v krščansko vero. Boter novih krščencev bi bil tudi Kodreanu. Vlada pa je ta krst prepreževala. Priporočiti treba, da ne velja hujskarija teh rumunskih fašistov samo proti bogatim židom, temveč ravno tako tudi proti najrevnejšim. In vsled tega za-ko tudi ravno najostrejšo obsodbo. Podprefekt je utemeljil proglasitev izjemnega stanja tudi s tem, da se protizidovskih demonstracij udeležujejo tudi komunisti, ki bi na ta način hoteli ribariti v kalnem.

### SPORT.

V nedeljo so se vršile zanimive nogometne tekme za kraljev pokal. Tekma Split—Sarajevo je končala z zmago Splita v razmerju 1 : 0. Beograd pa je premagal Osjek s 3 : 1. Največja senzacija dneva pa je bila tekma B. S. K. : Admira, ki je končala z visoko zmago beograjskega moštva v razmerju 5 : 0. Admira je prvovrstno dunajsko nogometno moštvo. V Novem Sadu je M. A. K. porazil zagrebško Concordijo z 2 : 3.

# Dnevne vesti.

## BREZPLODNO TROŠENJE SIL.

Ko je bil v Ljubljani impozantni zlet jugoslovenskega sokolstva, tedaj se je na dnu srca jugoslovenskega patriota oglašala misel: Kako sijajen bi šel bil zlet, da je prisostvovalo zletu tudi hrvaško sokolstvo.

In danes, ko smo pod vtisom lepe manifestacije hrvaškega sokolstva, se ponavlja ista misel: Kako divno lepa manifestacija, da bi bilo združeno na njej v resnici vse jugoslovensko sokolstvo!

Ne mislimo, da bi bil danes čas, da bi se javno pričela propagandna ujedinenja vsega jugoslovenskega sokolstva. Toda prvi delavci v sokolskih vrstah bi morali na tej in na oni strani pričeti misliti, da bi se našla pota, ki vodijo ne k takojšnjemu ujedinenju, temveč vsaj k zblizanju. Treba najprej pripraviti tla za sporazum in šele potem pričeti govoriti o samem sporazumu.

Premajhni smo, da bi brez škode imeli dve sokolski organizaciji. Preizpostavljeni, da bi po nepotrebnem trošili sile z dvojnimi delom. In v času, ko se hrvaško sokolstvo poklanja jugoslovenskemu kralju, mislimo, da treba to konstatirati.

Bodoče delo mora veljati zblizanju in ko se narod sam sporazumeva, morata esvotji misel sporazuma tudi njegovi elitni organizaciji.

V tej smeri mora iti bodoče delo, ni pa treba, da bi se takoj pričelo, če se tla niso dovolj pripravljena. Toda misliti na to, da bo priprava izvršena, je naloga tako jugoslovenskega kot hrvaškega sokolstva.

Enotna in velika je Jugoslavija, enotno in veliko mora biti tudi njeno sokolstvo!

— **Parastos za kraljem Petrom.** V nedeljo se je vršila v Beogradu spominska svečanost štiriletnice smrti pokojnega kralja Petra Osvoboditelja. V saborni cerkvi se je vršil parastos, kateremu so prisostvovali ministri, nekateri generali, škofovi, številni duhovniki in mnogo starih Beograđanov. Navzočih je bilo v celoti okoli 100 oseb. — Z Bleda poročajo, da so se vršile v tamošnji dvorni kapeli slične svečanosti.

— **Spomenik Gavrilu Principu.** Kakor poročajo iz Sarajeva, se vrši te dni tam konferenca vseh kulturnih društev Bosne in Hercegovine, katere namen je započeti obširno akcijo za postavitve spomenika Gavrilu Principu. Načrt za spomenik bo napravil kipar Ivan Mestrovic.

— **Herman Wendel v Ljubljani.** Naš zasluzni prijatelj, publicist Hermann Wendel se je ustavil na svojem potovanju na jug za par dni v Ljubljani ter se sestel s svojimi številnimi prijatelji. Slovenski kvartet je priredil njemu na čast intimen koncert, ki je bil prava proslava slovenske pesmi. Dobrodošlico našemu odličnemu prijatelju!

— **Pravilnik o povečanju uradniških doklad.** Minister pošte in brzojava je podpisal pravilnik o povečanju dodatkov tehničnemu in ambulatnemu osebju.

— **Kredit za ceste.** V ministrstvu javnih del so odobrili kredit v znesku 700.000 Din za popravilo cest v okolici Vukovara in 130.000 dinarjev za ceste Kuršumlija—Banja—Prepolac.

— **Imena ladij.** Prometno ministrstvo je odredilo, da se označi na vseh naših ladijah ime ladij in luke, kateri pripada razven v latinici tudi v cirilici.

— **Sola za higijeno v Zagrebu.** Ministrstvo narodnega zdravja je določilo, da se otvori v Zagrebu nova sola za higijeno še začetkom bodočega meseca. Za to šolo je zgrajeno s pomočjo Rockefeller-jeve ustanove moderno poslopje.

— **Železniški promet v Bosni.** Generalna direkcija državnih železnic je poslala železniški direkciji v Sarajevu veliko količino novih tračnic za izmenj starega materiala na progah Bos. Brod—Doboj in Mostar—Konjice. S tem se bo promet v Bosni mnogo izboljšal.

— **Rekonstrukcija epidemološkega zavoda medicinske fakultete v Zagrebu.** Ministrstvo narodnega zdravja je odobrilo večji kredit za rekonstrukcijo epidemološkega zavoda medicinske fakultete v Zagrebu. V tem zavodu se izdelujejo vsi serumi za vso državo proti nalezljivim boleznim. Ko bodo dela končana, bo zavod v stanu, da bo dobavljali vsa potrebna antiepidemijska zdravila za vso državo, tako, da v tem oziru ne bomo več navezani na uvoz.

— **Profesorski kongres v Beogradu.** V času od 26. do 28. t. m. se vrši, kakor znano, v Beogradu mednarodni profesorski kongres. V interesu obveščanja s tega kongresa je pričelo ministrstvo pošte in brzojava za instalacijo brzojava na starem univerzitetnem poslopju. Ta pošta bo zvezana potom direktnih prog z vsemi glavnimi mesti sosednjih držav.

— **Kongres zavezniških bojevnikov.** Od dne 10. do 13. septembra se vrši v Rimu kongres bivših zavezniških bojevnikov. Medzavezniška federacija bivših bojevnikov v Parizu je povabila na ta kongres tudi naše udruženje rezervnih oficirjev in bojevnikov.

— **Kongres čebelarjev.** V soboto je bil odprt v Osijeku kongres čebelarjev iz vse države. Pri tej priliki je razstavil čebelar Lenhard iz Bilišća velikega, 3 metre dolgega prepariranega krokodila, v katerem je nametil roj čebel.

— **Uradni list št. 74 z dne 16. t. m.** prinaša med drugim razpis Glavnega odbora vodne zadruge za obdelovanje ljubljanskega barja za ofertalni natečaj za zgradbo jezov pri Kozarih na podlagi načrtov za regulacijo Gradašnice, Glinščice in Malega grabna. Ponudbe je vpisati do 20. t. m. imenovanemu Glavnemu odboru (Turjaški trg 3/II). Načrti in preračunane mere se dobe istotam.

— **Iz konzularne službe.** Za tajnika v zunanjem ministrstvu je imenovan konzul v Düsseldorfu dr. Slavko Barle.

— **Iz sodne službe.** Imenovani so: za svetnika 2. skupine I. kat. pri oddelku B. stola

sedmorice v Zagrebu svetnik višjega deželnega sodišča v Ljubljani Fran Perenic; za vodjo zemljiške knjige pri deželnem sodišču v Ljubljani višji pisarniški oficijal Ivan Podboj; za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnega sodišča v Črnomlju dr. Friderik Fabijani; za sodnika v Brežicah dr. Edvard Vračko; za sodnika v Mokronogu dr. Karol Tschinkil; za sodnika pri okrajnem sodišču v Mariboru dr. Rudolf Adamič in Franjo Juhart; za sodnika v Murski Soboti Valentin Bidovec; za sodnika v Gornji Radgoni dr. Fran Karlin; za sodnika poedinca v področju višjega deželnega sodišča ljubljanskega avskulant dr. Julij Fellahar; premeščeni so: višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Mokronogu Anton Keržan na mesto višjega pisarniškega oficijala k deželnemu sodišču v Ljubljani; iz Mokronoga k okrajnemu sodišču v Novem mestu sodnik Viktor Durini; iz Ljutomer v Laško sodnik Ivan Trtnik; in iz Brežic k okrajnemu sodišču v Celje Mirko Detiček.

— **Iz sodnopisarniške službe.** Postavljena sta: pristav pomožnih uradov v 2. grupi III. kategorije stola sedmorice odd. B. v Zagrebu Viljem Hrovat za pisarniškega oficijala v isti grupi in kategoriji pri okrajnem sodišču v Mokronogu in pisarniški oficijal v 4. grupi II. kategorije okrajnega sodišča v Novem mestu Ivan Jarc za pristava pomožnih uradov stola sedmorice, odd. B. v Zagrebu v isti grupi in kategoriji.

— **Iz državne službe.** Vpokojen je računski ravnatelj delegacije ministrstva v Ljubljani Franjo Tavzes; imenovana sta za arhivska uradnika v področju delegacije ministrstva financ v Ljubljani Franjo Simčič in Franjo Setina.

— **Osebnosti s pošte.** Premješeni so: Ana Zorec iz Maribora v Ribnico na Pohorju, Pavel Rabič iz Ptuja v Rogaske Slatine, Pavla Zajec iz Apač v Maribor, Fran König iz Ljubljane v Maribor, Anton Koželj iz Morave v Ljubljano 1, Mara Kržišnik iz Maribora v Sv. Lovrenu pri Mariboru, Rezika Priatelj iz Kranja v Ljubljano 1, Joško Čam od Ljubljane 1 k Ljubljani 2, Olga Skubič iz Raketa v Ljubljano 1, Josip Savelli iz Zalca v Celje, Ana Fabjančič iz Ljubljane 1 v Konjice, Pavla Zabukovec iz Ljubljane 1 v Studenec pri Ljubljani in Josipina Hočevar iz Celja v Polzelo.

— **Iz diplomacije.** Nemški poslanik g. dr. Olshausen je odpotoval iz Beograda na dopust. Nekaj dni se zadržal v Sloveniji, nato odputuje v Nemčijo.

— **Imenovanje.** Za pomočnika komisarja policije v Spodnjem Dravogradu je imenovan g. Zivojin Ponjevič.

— **Rumunski učitelji v Jugoslaviji.** Koncem tega meseca priredi večja skupina rumunskih učiteljev izlet v našo državo. Rumunski učitelji obiščejo Beograd, Sarajevo, Dubrovnik, Split in Zagreb. Učiteljska udruženja v imenovanih mestih jim prirede svečan sprejem.

— **Posetnikom Mednarodnega velesejma v Pragi** (od 6. do 13. septembra 1925). Uprava Praških velesejmov naznaja, da bodo posetniki omenjenega velesejma imeli pri potovanju v Prago in nazaj popust na železnicih v kraljevini SHS 50%, v CSR 30% in na avstrijskih železnicih lahko potujejo v brzovalnikih z listkom za osebne vlake. Pri potovanju z osebnimi vlaki pa bodo imeli posetniki Praškega velesejma na avstrijskih železnicih 25% popust.

— **Če je rodbinski oče osumljen tihotapstva.** V Sarajevu so prijeli pred kakimi tremi tedni na zahtevo finančnih oblasti nekega Zigrjio Ajdinovića, ki je osumljen, da je vtihotapljal saharin. Mož je pustil doma ženo s trojico malih otrok, denarja pa takorekoč nobenega. Tako se je zgodilo, da je morala rodbina v par dneh stradati. Ko ljudje že tri dni niso ničesar jedli, je popadla mati svoje otroke ter jih nesla v poslopje finančne kontrole. Enemu izmed otrok je dala v roko list, na katerem je sporočila finančni oblasti, da otrok ne more več preživljati, sama pa da namerava izvršiti samomor. Takoj je bil mobiliziran ves policijski aparat in našli so v nekem kotu gladno ženo osumljenca. Ta slučaj, kakor tudi neki drugi, v katerem gre za človeka, ki sedi že dva meseca v policijskem zaporu samo radi sumnje, da je tihotapil tobak, je sarajevsko prebivalstvo jako razburilo. Tudi žena tega moža se nahaja v največji bedi. Pred par dnevi je porodila otroka, s katerim hodi sedaj beračit od hiše do hiše krah.

— **Fašisti ne trpe dram svojih nasprotnikov.** V Genovi so uprizorili pred kratkim igro »Tragedija amorosa«, katere avtor je Sem Benelli, znan nasprotnik fašizma. Drugo predstavo so motili fašisti, vsled česar je prišlo v gledališču do velikih pretepov. Pretepala se ni samo publika, temveč celo igralci na odru. Ker italijanska policija ne sme priti v nasprotstvo s fašizmom, je policijski prefekt nadaljne predstave te igre enostavno prepovedal v interesu javnega reda.

— **Strahovit vihar v Lipiku.** Te dni je divjal v Lipiku strahovit vihar. Dasi je trajal samo par minut, je porušil več hiš in gospodarskih zgradb ter izruval mnogo dreves. V sosednjem selu Ciglenici je zalotil ciklon nekega dečka na polju. Nesel ga je pol kilometra daleč po zraku, nakar ga je vrget po naključju na kup sena, kjer so ga našli ljudje onesveščene. Človeških žrtev ni bilo, dasi je mnogo ljudi ranjenih.

— **Smrt dveh bratov v vrtincu Neretve.** Te dni je zahtevala Neretva pri Mostaru dve človeški žrtvi. Brata Mustajbegovića sta peljala konje kopat. Mlajši brat, star 23 let, je zajahal prvi konja ter ga pognal v vodo. Toda kmalu ga je pograbil vrtinec ter ga pričel vleči v globčino. Starejši brat mu je priškolil na pomoč, toda tudi njega je pograbil vrtinec in končno sta oba utonila. Naslednjega dne so ju potegnili iz vode, držala sta se še mrtva v tesnem objemu. Priredili so jima lep pogreb, ki se ga je udeležilo veliko šte-

vilo meščanov, zakaj brata Mostajbegovića sta uživala obče simpatije in precejšen ugled.

— **Hudi pijamei.** Pariški listi poročajo iz Newyorka o bestialnem činu treh pijancev. Pili so v nekem hotelu. Ko je prišel čas odhoda, jim je prezentiral plačilni natak račun. Ker se jim je zdel ta račun previsok, so vrgli možje natakarka skozi okno, šestega nadstropja na ulico.

— **Maščevanje zapuščene ljubice.** Gostje najlegantnejšega hotela v znanem kopališču Viareggiju so bili te dni neprostovoljne pričelje ljubavne tragedije. Zvečer ob 9. je prišla v vestibul izredna krasotica, Florentinka Petri. Zahtevala je, da pokličejo iz jedilne dvorane gosta Karla Policrettija. To se je zgodilo. Ker je bilo temno, Policretti dekline ni spoznal. Zato je stopil bližje. V tem trenutku je počil strei in Policretti se je zgrudil smrtonovarno ranjen na tla. Na policiji je izjavila deklica, da je izvršila čin iz maščevanja. Pred letom dni se je seznanila s Policrettijem v nekem kopališču. Zaljubila sta se na prvi pogled drug v drugega. Nedolgo nato sta se zaročila. Še pred kratkim je zagotavljal Policretti svoji zaročenki s častno besedo, da jo poroči; nenadoma pa jo je zapustil brez vsakega povoda. Zato se je maščevala, je dejala, in sedaj gre rada v zapor.

— **Trinajstleten ubijalec.** V vasi Šapci pri Garčinu je zaklal 13-leten pastir Pero Klobučar svojega 14-letnega tovariša Jova Velečkega. Igrala sta se na polju, pri tem sta se sporekla, nakar je Pero zarinil Jovi nož v grlo, tako, da je deček obležal na mestu mrtve.

— **Radi posestva.** V Dubovcu pri Okučanih živita že okrog sedem let Gabro Kovačević in njegov oče v velikem sovraštvu. Črta se pa kakor pes in mačka radi tega, ker hoče oče prepisati posestvo na svojo mlado ženo. Že večkrat je napadel oče svojega sina dejansko in splošno se je govorilo, da so sinu pripravili grob ter da komaj čakajo, da ga vanj položijo. Lansko leto je poginila Gabro vsa živina, vsled česar trpi mož škodo 20.000 dinarjev. Njegova mačeha je govorila po vasi, da je »čarovnica« ter da mu je zagovorila živino ona. Gaber pa je napreden kmet, ki ne veruje v vraže. Ni se brigal za govornice svoje mačeha, niti za grožnje, ki so mu prišle na ušesa. Te dni pa je prišel do prepričanja, da vsaj grožnje niso bile brez podelge. Vrnil se je iz Nove Gradiške, kjer je imel neki opravke. Prišedši domov je šel pogledat, kaj delajo svinje. Prilomastil je namreč njegov oče, ki mu je dejal, naj se takoj izgubi, sicer ga bo ubil s sekiro, ki jo je držal v roki. Ker Gabro ni ubogal, je navalil stari nanj, ga pograbil za srnjco ter ga hotel vreči na tla. V tem trenutku je prišel izza vogala mačeha, oborožena s sekiro, kakor njen mož, ter udarila Gabro po plečih. Fant je izgubil moč, ni se mogel braniti in zato ima danes polomljenih par kosti in reber ter leži v bolnišnici, njegov oče in mačeha pa na prični.

— **Velika tatvina v Karlovcu.** Pred kratkim je bil izvršen v konfekcijsko trgovino Svačina i Ban v Karlovcu drzen vlom. Storičili so odnesli oblek in perila v skupni vrednosti 114.405 dinarjev.

— **Tat brez hlače.** Vlomov se izvrši pri nas dosti, tako da ne bi bilo treba poročati o sledečem, ki se je pripetil pred par dnevi v Londonu. Ker pa gre za slučaj z eminentno burlesknim koncem, najga omenimo. Dva vlomilca sta bila zasledena in flagrantni. Oškodovanec je prikladal sostanovalec in pričel se je divji lov po hiši. Končno se je posrečilo pobegniti lopovoma preko dvorišča na vrt in iz vrta s sosednjo hišo. Seveda sta morala možakarja preplezati v ta namen par železnih ograj in par zidov. Pri tej plezalni turi pa se je zgodilo, da je prišel eden od njiju ob večji del svojih hlač. V sled tega se je nudi pogled, ki ni bil za javnost. Na sosednjem dvorišču nista ostala neopažena. Začudenim ljudem se je zdelo scena komična. Toda vlomilca sta ostala gospodarska situacija. Oni brez hlače je divje dirkal za onim s hlačami, ki je vpil iz vsega grla, da ga preganja blazen človek. Tako sta prišla na ulico in od tam v neko drugo hišo. Izpremenjena situacija ju je privedla bliskoma do nove ideje. Oni s hlačami je potkal na prva vrata, se predstavil kot kriminalni uradnik ter opisal v kratkih besedah malheur, ki se mu je pripetil pri aretaciji lopova — pri tem je pokazal na možakarja brez hlače. Menil je: »V taki toaleti pa tudi zločinca ni mogoče goniti po ulici« in prosil je za stare hlače. Lojalni državljani, ki je imel respekt pred predstavnikom javne oblasti, je odprl omaro za obleko, vzeli iz nje ponošene hlače ter jih prezentiral gospodu kriminalnemu uradniku s spoštljivim poklonom. Detektiv mu je izročil potrdilo z opazko, da plača račun policija, in sicer dobro. Tako sta lopova pobegnila in nihče ju ni videl več. Pri vsem tem pa sta odnesla briljanten prstan in biserno ovrtnico.

— **Trdovraten samomorilec.** Pred par dnevi se je obesil v Budimpešti neki kočijaž Ivan Steigerwalder po imenu. Samomor se mu ni posrečil, ker so ga pravčasno opazili in rešili. Prepeljali so ga v bolnico. Še isti dan, ko so ga odpustili, se je obesil drugič. Zopet so ga v zadnjem trenutku odrezali in pripeljali v bolnico. Ko se je vrnil, je bila njegova prva pot zopet pod drevo, na katerem hoče umreti. Toda imel je tudi to pot smolo. Rešili so ga tretjič in prepeljali v bolnico, kjer je končno izpovedal, da se je naveličal življenja, ker mu je žena umrla.

— **Poizkušene samomor pri aretaciji.** Te dni so videli prebivalci neke hiše, v Syringasse na Dunaju, kako se je pregrešil eden od njihovih sosedov nad nekim 10 do 12-letnim dečkom, ki ga je odvedel nato iz hiše. Ovadili so stvar policiji. Ko je potkal na vrata njegovega stanovanja mož postavil, si je mož zasadi svoj žepni nož trikrat v bližnjo srca. Prepeljali so ga v bolnišnico. Njegove poškodbe so tako težke, da ga doslej ni bilo mogoče niti zaslusiti.

— **Poskusno usmrčenje.** Mehanik Hyde v Detroitu je popravil in izboljšal električni

stol, ki ga rabijo tam za eksekucije zločincev. V namenu, da pokaže tehnični komisiji svojo novo iznajdbo ter si pridobi patent, je sedel na stol ter spustil električni tok, nakar je nenadoma umolknil. Električni tok ga je ubil. Komisiji ni preostalo drugega, kakor, da je potrdila praktično uporabnost Hydejevega izuma. Naknadna preiskava je ugotovila, da je postal nesrečni izumitelj žrtev napačne konstrukcije.

— **Avtomatični čistilci čevljev.** Čistilec čevljev v velemestih grozi nevarna konkurenca: Čiščenje čevljev se bo avtomatiziralo. Po newyorških ulicah je razpostavila neka trdka stroje, ki očistijo čevlje pasantov popolnoma avtomatično. Treba je vreči v avtomat gotov novic in aparat prične funkcionirati: očisti čevlje blata in prahu, jih namaže s kremo ter jih odrgne končno s krtačami in krpami, da se svetijo lepše, kakor če jih osnaži najspretnjša človeška roka. Vse to traja samo eno minuto.

— **Rajši v ječo, kakor nazaj k ženi.** Budimpeštanska policija je aretovala te dni prokurista in tajnika udruženja drogistov Aleksandra Grosza, ki je obdolžen, da je poneveril 108 milijonov madžarskih kron. Sedaj se je zglasila pri preiskovalnem sodniku njegova ločena soproga ter izjavila, da je pripravljena vrniti omenjeno vsoto za svojega moža ter izposlovati, da se umaknejo vse ovadbe zoper njega, vse to pa pod pogojem, da se vrne mo k njej. Policija je jetnika o tej ponudbi obvestila, toda mož je izjavil, da je rajši zaprt, kakor pa da bi se vrnil k svoji ženi, nakar so ga izročili državnemu pravdnistvu.

— **Zakon o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencev.** II. natis, pregledan in s kazalom izpopolnjen. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 22, s poštnino Din 23.50. V zbirki zakonov je izšel 2. natis zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenceh. Izdaji je pridejano obsežno kazalo, ki zelo olajša hitro orientacijo v zakonu. Poleg tega je pridejano tudi tabela, na podlagi katere se takoj lahko izračunajo prejemki državnih namestencev in nastavljenecv. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

— **Železniško-saobračajna uredba o prevozu putnika i robe na železnicama.** Generalna direkcija državnih železnic je izdala za celo državo veljavno železniško-saobračajno uredbu, ki nadomestuje dosedanj avstrijski železniški obratni pravilnik. Nova saobračajna uredba je natisnjena samo v cirilici ter se naroča pri direkciji državnih železnic (financijsko odeljenje) v Ljubljani za ceno Din 30. Razen te uredbe izide v najkrajšem času tudi železniška tarifa del I., ki bo vsebovala razen pravilnika tudi vse izvršilne določbe k železniško-saobračajni uredbi.

— **Stinnesova prošnja za posojilo.** Kakor poročajo iz Berlina, je prusko državno ministrstvo Stinnesovo prošnjo za posojilo proučilo ter jo odstopilo v nadaljno proučevanje trgovinskemu ministrstvu, ki bo stopilo tozadevno v stik z državno banko. Po točasnemu mnenju kompetentnih mest pri vprašanju javni interesi ne pridejo v poštev. Izkušnje zadnjih let silijo k skrajni previdnosti pri vporabi javnega denarja. Zato ima javnost vtis, da bo presoja in rešila pruska državna banka — če se odloči za dovolitev kredita — vprašanje iz zgolj privatno gospodarskega stališča.

— **Ukraden avtomobil.** Te dni je bila izvršena v Berlinu izredno drzna tatvina. Neki inženjer, ki je imel opraviti v prometnem ministrstvu, je pustil svoj avtomobil za par minut brez nadzorstva pred poslopjem. Ko se je vrnil, avtomobila ni bilo več. Sofer drugega avtomobila mu je povedal, da sta prišla iz poslopja dva mladeniča, sedla v vehikel, ter se odpeljala. Nastopala sta tako samozvestno, da je mislil, da sta lastnika. Poizvedbe policije so ostale doslej brez vsakega uspeha.

— **V Narodnem Dnevniku,** dne 9. maja je bila objavljena notica »In vendar so ga našli«. Ta notica ne odgovarja resnici, ker je bil g. Viktor Samuda odpuščen dne 4. julija na svobodo.

## Ljubljana.

— **Stanovanja za obiskovalce V. ljubljanskega velesejma.** ki se vrši v času od 29. avgusta do 8. septembra 1925, se rabijo in se naprošajo stranke, da jih priglase pri velesejskem uradu oziroma v pisarni mestnega ekspedita (Mestni trg 27/III).

— **Pijanci v Rožni dolini** so v soboto in nedeljo zopet rogovili. Posestniku Franju Zanoškarju so sneli železna vrata vrtno ograje, s čenur so mu povzročili 500 Din škode. Na Glincah so polomili ograjo, ki meji na vrt veletrca Ivana Jelčina, ki so mu povzročili s tem škodo 1000 Din.

## Šolstvo.

Na I. drž. gimnaziji v Ljubljani se prične razredni izpiti 24. avgusta, vpisovanje se bo izvršilo 1., 2., 3. septembra. K vpisu mora prinesiti vsak učenec lansko-letno izpisevalo. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 5. septembra. Natančni podatki so razvidni z razgla na črni deski.

— **Začetek šolskega leta 1925/26 na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani na Poljanah.** 1. Ponavljalni izpiti, ki se začnejo za IV. in VIII. razred 24. avgusta, za druge razreda pa 28. avgusta ob 8. uri, so dovoljeni vsem, ki so zanje prosili. 2. Vpisovanje učencev, ki delajo sprejemni izpiti za I. razred, je 31. avgusta od 8. do 9. ure, na to se vrši izpit od 9. do 12. ure. 3. Vpisovanje učencev z drugih zavodov je 2. septembra od 11. do 12. ure v direktorjevi pisarni, zavodovih učencev pa 3. septembra ob 9. uri v razredih. 4. Nižji tečajni izpiti se začne 25. avgusta. 5. Druge podatke vsebuje direktorjev razglas na deski v zavodovi veži. — Ravnateljstvo.

— **Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani.** Gimnazija: Ponavljalni (razredni) in dodatni izpiti 27. in 28. avgusta ob 8. uri in

po tabeli. Nizji tečajni izpiti 29. avgusta do 3. septembra po razporedu na deski. Vpisovanje novih gojenk za I. do VII. razred gimnazije 3. septembra ob 15. do 18. ure. Sprejemni izpiti za te gojenke 4. septembra ob 8. uri. Vpisovanje gojenk, ki so bile že na zavodu, 5. septembra ob 9. do 11. ure. Otvoritev služba božja 6. septembra ob 9. uri v Nunski cerkvi. Pouk se prične 7. septembra ob 8. uri. Trgovski tečaj: Vpisovanje 14. septembra od 9. do 11. ure; sprejemni izpit 15. septembra ob 8. uri. Pričetek pouka 16. septembra ob 8. uri. Gospodinska šola: Vpisovanje 1. oktobra od 10. do 12. ure. Pričetek pouka 2. oktobra ob 8. uri.

## Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,  
17. avgusta 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 75½; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 25; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 201; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 843; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 100, bl. 122; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana bl. 342.50; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode den. 110; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180.

Blago: Črni bor — bordonali, 3—8 m dolž., od 30/30—50/50, fob Gruž bl. 650; hrastovi

hlodi, I. in II. vrsta od 30 cm prem. napr., fob Gruž bl. 780; deske monte, 25, 30, 40, 50 mm, fob meja trans. den. 500, bl. 515; hrastova drva, 1 m dolž., suha, fob nakladalna postaja, 15 vag. den. 17.50, bl. 17.80; pšenica domača, fob Ljubljana den. 275; koruza slav., fob Postojna trans. den. 235, bl. 240; otrobi pšenični, poldebili, fob Postojna, 1 vag. den. 194, bl. 194; otrobi pšenični, drobnji, fob Postojna trans., 2½ vag. den. 195, bl. 196; laneno seme, fob Ljubljana, 1 vag. den. 495, bl. 495; fižol mandolon, z roko zbran, fob Postojna trans., b/v, dobava september den. 400.

## BORZE.

— Zagreb, 17. avgusta. Devize: Amsterdam 2250—2270, Dunaj 782—792, Berlin 1825 do 1835, Italija izplačilo 200.58—202.98, London izplačilo 271—273, ček 270.5—272.5, Newyork ček 55.55 in pol—56.15 in pol, Praga 164.74—166.74, Švica 1082.5—1090.5.

— Curih, 17. avgusta. Beograd 9.20, Berlin 1.2260, Newyork 515.50, London 25.085, Pariz 24, Milan 18.55, Praga 15.25, Budimpešta 0.007250, Bukarešta 2.65, Varšava 92.50, Dunaj 72.475.

## Pustolover Strasnov nadaljuje.

»Dragi stric, nikari se tako ne razburjaj. Juha se nikdar ne je tako vroča, kakor se skuha. Saj sem jaz tu, ne zapustim te...«  
»Géza, to je lepo od tebe. Saj veš kako sem te vedno rad imel!«  
»Seveda, se razume. Samo ne razburjaj se, rajši nekoliko pokramljava, se bo že našel kak izhod!«

Polagoma se je pomiril.  
»Torej dragi Géza, kaj delajo Tvoji otroci in Tvoja ljuba soproga?«

»Za božjo voljo, ta je pa lepa, sem si mislil. Celo ženo in otroke imam, tega niti vedel nisem, torej, če ustrelim sedaj kakega kozla, ne vem, kako bo. Saj vendar niti ne vem, koliko otrok imam, koliko so stari, če imam dečke ali deklice — nimam pojma.«

»Hvala za vprašanje dragi stric. Saj veš, rodbina povzroča skrb. Razven tega moram jako naporno delati, toda hvala Bogu, zdravi smo vsi. Kako pa je s Tvojim zdravjem?«

»Nu, da, dobro, samo da bi me toliko ne jezili. Veš, iz Rima so mi poslali mladega kanonika. To je aroganten človek. Misli, da je Bog ve kaj, če je bil pri papežu. Toda zmotil se je. Pri meni ne pomeni ničesar. In naj se piše tisočkrat grof Batthyani. Pomisli to človeče se predrzne nositi prav tako sutano z rdečimi vrvicami, kakor jaz, daš vendar ni škof. Pri tem hodi vedno na lov. Ali se to spodobi za duhovnika? Pa predrzen je. Toda jaz mu že pokažem, da sem jaz škof ne pa on.«

Moj ljubi stari Bende je bil kolerik. Zopet se je tako razburil, da bi ga bil kmalu zadel mrtvoud. Na grofa Viljema Batthyanija je bil pa zelo hud. To je bil res predrzen človek, da se je upal nositi ravno tako sutano kot škof. Moral pa je imeti dobre vzroke za to, da se je upal nastopati tako arogantno. Hm, hm to se bo dalo najbrže izkoristiti. Ze takrat sem sklenil, da si mladega Batthyanija ogledam pobližje. Starega pa sem tolažil: »Dragi stric, nikari se tako ne razburjaj, pazi na svoje zdravje, to je bolj važno.«

»Prav imaš dragi Géza, je odgovoril Bende ter vstal. Idiva večerjat.«

Vedno sem dobro jedel, kljub temu pa moram reči, da je bila škofova kuhinja izborna. Pa tudi njegova vina. Servirali so nam stara ogerska vina, in kmalu smo bili dobro razpoloženi. Pri mizi je sedelo razven naju dveh samo par kanonikov, med njimi mladi grof Batthyani, ki se mu je videlo na prvi pogled, da se je mnogo gibal v družbi.

Škof mi je zašepetal na uho: »Veš, Géza, danes je že prepozno. Toda jutri povabim tebi na čast par gostov!«

»Hvala lepa, dragi stric, toda veš, da nisem prijatelj velike družbe.«

Pa tudi res nisem bil, kajti, kako lahko bi se pripetilo, da bi poznal eden ali drugi ministerjalnega svetnika Géza Vertessyja osebno. Toda, kaj sem mogel storiti. Moral sem se udati hote ali nehote. Večerja je potekla brez vsakega incidenta. Želel sem staremu lahko noč ter žel zgodaj spat, pod pretezo, da sem utrujen od potovanja.

Pri zajtrku sem sondačil teren.

»Veš, dragi stric, pravzaprav nisem prišel v prvi vrsti zaradi Tvoje zadeve. To bi ne bilo ravno posebno umestno, izgledalo bi bilo sumljivo, da bi interveniral kot Tvoj nečak v Tvoji zadevi. V prvi vrsti sem prišel sem v neki politični zadevi. Imam govoriti z velikim županom — o važnih zadevah. Prosim, skrbni za to, da se mu prijavim moj obisk.«

»Se razume, takoj dam napreči.«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zveznikar Aleksander.  
Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

## V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Ze večkrat je občudoval, kako lepe, bele zobe ima stari možiček.

»No seveda, vse umetno — pogledajte.«

In mojster Adam seže v usta in ponosno pokaže svoje umetno zobovje, zgornjo in spodnjo čeljust.

»In to ni taka vražja reč, kakoršno dobite pri zobozdravnikih,« reče, ko je zopet nataknil zobovje. »To sem si napravil sam, to mi ne pade pri govorjenju ali jedi iz ust, to drži trdno, in s temi zobmi starem vsak oreh. Vse je moja iznajdba in moje delo.«

»In — in vaše uho?«

»Tudi umetno! To se pravi le levo. To je iz kurjega mesa, prav imenitno se je zrastlo. Kaj ne, prav tako je kakor desno? Le s psmi ne smem imeti opravka, ti takoj duhajo kurjo pečenko in mi hočejo uho odgrizniti.«

»In — in vaše oko?« jeclja Georg, še vedno ves presenečen.

»Tudi umetno! To se pravi, le desno. Če bi bili obe umetni, bi ne mogel videti, to vam je vendar jasno. Fino izdelano, kaj?«

»To ni mogoče!« se čudi Georg.

Večkrat je že gledal zelenemu možičku v oči, pa nikdar ni kaj opazil, desno je enako levemu, isti pogled ima, prav tako se suče kot ono.

»Ne verjamete? Na tu! Pa sedaj vi tako napravite z vašim očesom.«

(60)

Adam je vzel desno oko iz globine.

»Tudi moja iznajdba!« reče in vtakne oko zopet v luknjo.

»In — in — vaša roka?« jeclja še vedno Georg.

»Tudi umetna! To se pravi, le leva.«

»Pa saj pregiblujete roko in tudi prste?«

»No, zakaj pa ne? Če iztegнем roko, se iztegnejo tudi prsti in če skrijem roko, se skrijejo tudi prsti. Tudi moja iznajdba, prav tako, kakor moja gumijasta noga.«

Adam odvijne svojo roko, pokaže mehanizem in jo zopet privije.

Z grozo pogleda Georg možička, ki je ponarejevalec stvari, ki jih sicer ustvarja le ljubi Bog; polovico svojega telesa si je po lastnih iznajdbah napravil sam.

»Človek — mr. Green — kaj pa je še pravzaprav pristno naravnega na vas?«

»No — no — tu je še dosti, česar si nisem sam napravil — tu je moj nos — in in in — desno uho — in in in — levo oko — in in in — desna roka — in in in in — leva noga — in in in — možgani, oh da, možgan si nisem sam naredil — no in potem — potem... moj trebuh!«

Georg ne ve, ali naj se smeje ali grozi. Adam pa pridno krpa svojo gumijasto nogo.

»Vidite, škoda bo kmalu popravljena in boste že videli, kako bom potem zopet skakal in plesal. S svojimi štiridesetdevetimi leti in svojo gumijasto nogo sem urnejši, kot marsikateri mladenič. Pa, da ne pozabimo. Kaj mislite, mr. Hartung, ali ni zdajle lepa priložnost, da napravim Leonor svojo ženitno ponudbo?«

To je pa že preveč za mladega moža, kar strese se

in kolena se mu zašibe. Potem hoče zbežati. Toda Adam ga pokliče nazaj.

Zeleni možiček je nataknil sedaj pri delu svoja velika očala. Izza stekel se zablistajo njegove svetle oči.

»Počakajte še trenutek. No, kaj pa vam je? Zakaj pa hočete zbežati? Ker mislim poročiti Leonor? Ne, ne, nikar se ne bojte. Da, mislim sem nekoč — imam jo tudi zelo rad — saj sem ji dajal mleka piti, oblačil jo in vse drugo — ampak veste — ko se spravljam zvečer spat, ter odvežem gumijasto nogo in ako vtaknem zobe v vodo — tedaj si mislim ne, iz tega ne bo nič — jaz nisem več za mlado deklico — ta ne mara gumizastih nog — Adam je sicer nekoč padel na glavo, ampak njegovi pravi možgani so še na pravem mestu — in srce tudi — ne, ne, dragi Hartung, nikar se me ne bojte, nisem vaš tekmeč, nikake konkurence vam ne delam... Na, kaj pa že zopet bežite? No, zaradi mene — kar tecite, kar tecite — ampak jaz vem, kar vem.«

## 21. Preko puščave Gobi.

O nadaljni vožnji preko Sibirijske omenimo le, da je moral avto nekoč štiri dni počivati. Os se je obrabila in bi se kmalu zlomila. Toda po Georgovem nasvetu so dospeli še do neke vode v gozdu, ki je bil že v gorati Transbajkaliji, blizu mongolske meje.

Tu ob malem vodopadu, ki je šumel čez skale, porastle z mahom, se je razvila pod senčnatimi hrasti pravcata idila, kakršne si Lenor ni predstavljala na svojem potovanju.

(Dalje prihodnjič.)

## VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

**Zahtevajte ponudbo!**

**Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

## MODNI SALON

**MINKA HORVAT, Ljubljana**  
STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi. Popravila se sprejemajo.

## MALI OGLASI

Črna oglasom do 20 besed Din 5—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

## Išče se

za 1. september stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in sobe. — Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

## Gospodična

išče sobo s posebnim vhodom. Najraje v bližini dramskega gledališča. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Soba«.

## Gospodična

priključive zunanosti želi znanja mladim inteligentnim gospodom. — Ponudbe na upravo lista pod: »Nadac«.

## Službo išče

slastičarski delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slastičarni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Slastičar«.

## Javno-agencijska in gospodarska pisarna DR. EMIL GAJ

se nahaja sedaj

v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 71

(hiša Jadransko-Podunavske banke, nasproti glavne pošte).

## Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri Josip Petelinc-u

Gritzner, Phönix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, Igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v voženju je brezplačen.

Na veliko! Na malo!

## Instrukcije

iz vseh predmetov gimnazije in realne gimnazije daje visokošolec. Čas po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pod označbo: »Siguren uspeh« na upravo lista.

## Pisarniška moč

z dvoletno prakso išče mesta, najraje na deželi. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč«.

## Gramofon

dobro ohranjen, se po ceni prodaja. Naslov pove upravo.

Oglašajte v »Narod. Dnevniku!«

## Obiščite 9. Obiščite

**dunajski mednarodni velesemenj**  
(jesenski velesemenj)

od 6. do 12. septembra 1925.

Tehnični velesemenj je za 1 dan podaljšan. 7000 razstavljalcev iz 16 držav nudi svoje interesantne novosti po brezkonkurenčnih cenah! 125.000 posetnikov iz vseh evropskih in pomorskih dežel.

Velika izbira dunajskih specialitet!

Znatno znižana vožnja po jugoslovanskih in avstrijskih železnicah in po Donavi.

Prestop meje proti predložitvi vizum-marke za ceno avstr. šiling 1-50 (dolar 0-25).

Pojasnila, sejmska izkazila in vizum-marke se dobe pri:

WIENER MESSE A.-G., WIEN VII.

in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat — Turjaški trg št. 4,

Zveza za tujski promet — Dunajska cesta št. 1,

Josip Zidar — Dunajska cesta št. 31.